

Velika in mala dilema pri imenih industrijskih izdelkov in znamk pri uradnih in zasebnih računih na družbenem omrežju Twitter

Teja Goli¹, Damjan Popič², Darja Fišer²

¹Kropa

²Univerza v Ljubljani

Ljubljana, November 2015

- Imena industrijskih izdelkov in znamk v slovenskem jeziku
 - Kaj so imena industrijskih izdelkov
 - Izgubljanje osnovne lastnoimenske funkcije
- Velika in mala začetnica pri imenih ind. izdelkov v slovenskem jeziku
 - Kaj predpisuje kodifikacija
 - Problem: zajemanje vseh vidikov rabe
- Metodologija
- Analiza
- Sklep

■ SP 2001

- Stvarna lastna imena → Imenovalni prilastki k vrstnim imenom tehničnih izdelkov in trgovskih znamk (cigarete Filter 57, pisalni stroj Olivetti ...)
- Spreminjanje referenčnega razmerja, ki je značilno za lastna imena!
 - Serijski izdelki → Imenovalni prilastki sčasoma postanejo samostojna stvarna lastna imena (urejevalnik besedil Word → Word = urejevalnik besedil).
 - Apelativizacija = poobčnoimenjenje → Denotat postane občno ime, ki označuje nekaj vrstnega (kalodont, pips, žiletka)
- H. Dobrovoljc predlaga bolj „samostojno“ poimenovanje „imena znamk in industrijskih izdelkov“.
- Apelativizirana imena v SP 2001: generična (superge) in vrstna (ford)
 - ↓ problem
- Izpust skladišjskega jedra ≠ izguba lastnoimenske funkcije
 - okrajšana večbesedna lastna imena tipa (Microsoft Office) Word + poljudna poimenovanja (word)

- »Imena dvoživke«, ki omogočajo tako zapis z malo kot tudi z veliko začetnico.
- Treba je upoštevati vse različne pomene, ki jih določena beseda lahko nosi in glede na to prilagoditi tudi zapis bodisi z veliko bodisi z malo začetnico.
- Zapis teh imen je problematična tema z vidika jezikovnega standarda → dosedanji poskusi kodificiranja niso uspeli zajeti vseh vidikov rabe.

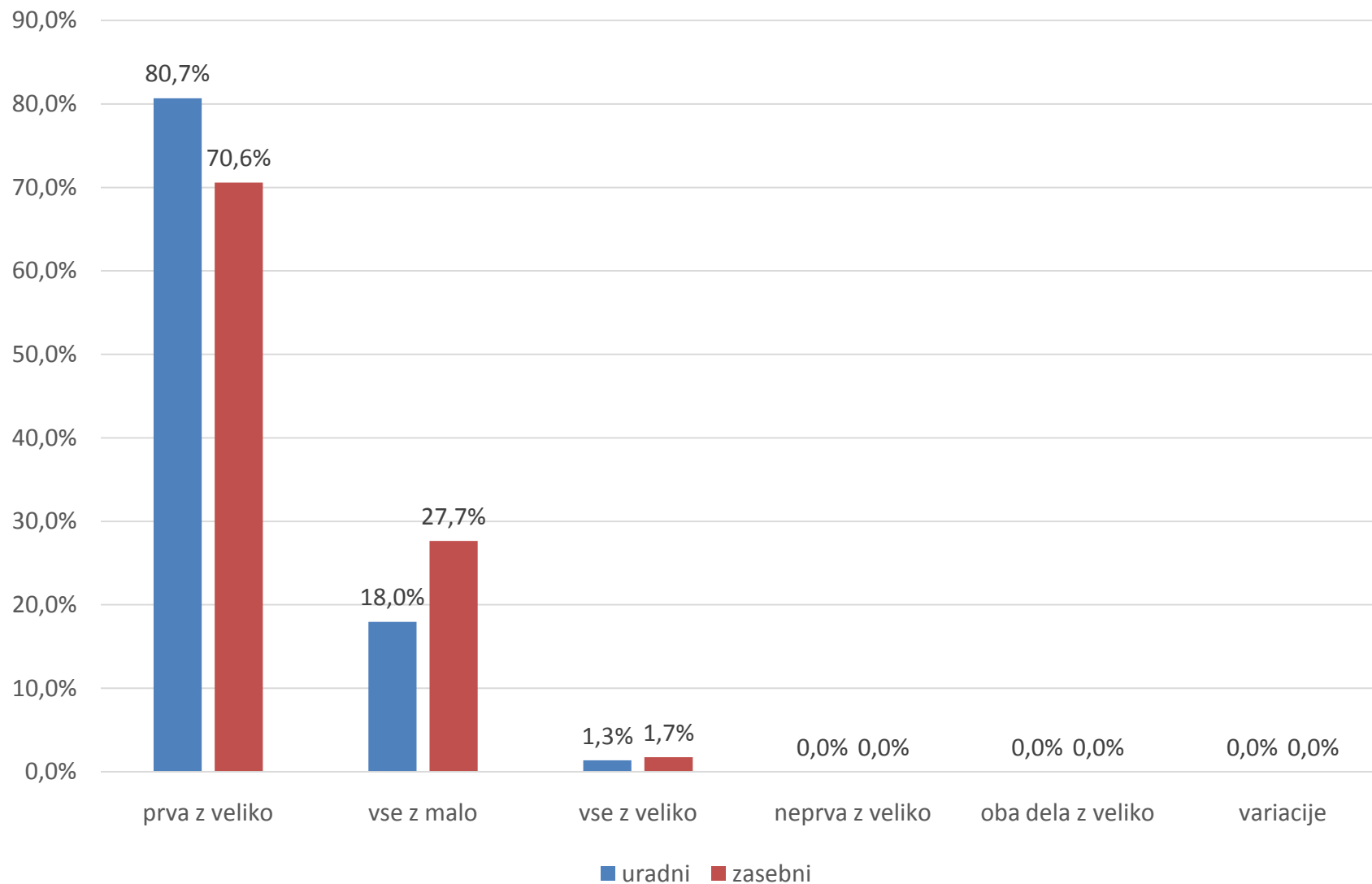
- Zakaj samo Twitter?
 - Računi ročno označeni na zasebne in uradne.
- Iskanje vseh lemm lastnih samostalnikov v podkorpusu tvitov → enkrat po tvitih uradnih in enkrat zasebnih uporabnikov → izdelava in izvoz frekvenčnih seznamov za oba tipa uporabnikov → ročni pregled seznamov in izbor 60 lemm, ki smo jih umestili v 4 kategorije.
- Izbor slikovitih primerov rabe.

- Izbor 5 lem za vsako kategorijo. Minimalni pogoj = vsaj 30 pojavitev pri obeh tipih računov (končni izbor glede na pogostost in zanimivost/raznolikost):
 - avtomobilizem: *audi, renault, volvo, mercedes, corsa,*
 - mobilna telefonija: *samsung, galaxy, xperia, blackberry, iphone,*
 - računalništvo: *twitter, google, windows, minecraft, itunes,*
 - hrana in pijača: *union, radenska, poli, nutella, cedevita.*

- Izdelava frekvenčnih seznamov za vse besedne oblike izbranih lem.

- Končni odstotki razdeljeni po določenih 4 kategorijah.

Avtomobilizem

- Primeri iz korpusa:

Uradni računi (469 pojavitev za besedno obliko Audi):
hja veš, če se ne pripelješ z **Audijem** ali vsaj Passatom...

Zasebni računi (217 pojavitev za besedno obliko Audi):
Audi A6 Avant je zagotovo odlična izbira. Mimo grede, ljubitelji psov pogosteje posežejo po **Audiju** (raziskava);)

Uradni računi (16 pojavitev za besedno obliko audi):
Prihaja nov kupe med robustnimi velikani - **audi** Q8

Zasebni računi (58 pojavitev za besedno obliko audi):
jaz osebno bi raje preveril smart fortwo, **audi** a2, kangoo ter mercedes A (stari jasno)

uradni računi

vs.

zasebni računi

Frekvenčni seznam

Minimalna frekvenca:

[Ponastavi](#)

word	Frekvenca
p N Audi	469
p N audija	35
p N Audija	20
p N audi	16
p N audijem	12
p N Audiju	11
p N Audijem	11
p N audiju	8
p N audijev	6
p N audiji	3
p N Aldiju	3
p N AUDI	3
p N Audiji	2
p N Audijev	2
p N audiu	1

Frekvenčni seznam

Minimalna frekvenca:

[Ponastavi](#)

word	Frekvenca
p N Audi	217
p N Audija	65
p N audi	58
p N audija	41
p N Audijem	25
p N Audiju	23
p N audijem	19
p N audiju	16
p N Audijev	13
p N Audije	13
p N AUDI	11
p N audijev	10
p N audije	10
p N audiji	6
p N Audia	6
p N audijih	5
p N audia	4
p N Aldiju	3
p N AUD	3
p N aldje	2
p N EUD	2
p N Audijih	2
p N audeja	1
p N aldiju	1
p N aldija	1
p N Audiem	1
p N Audie	1
p N AUDljem	1
p N AUDlje	1

uradni

zasebni

Audi

85,76 %

57,19 %

audi

13,74 %

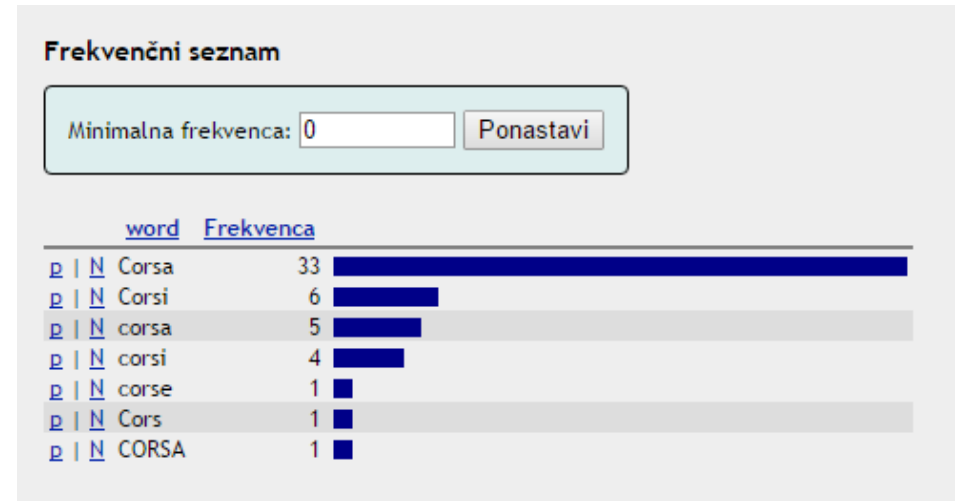
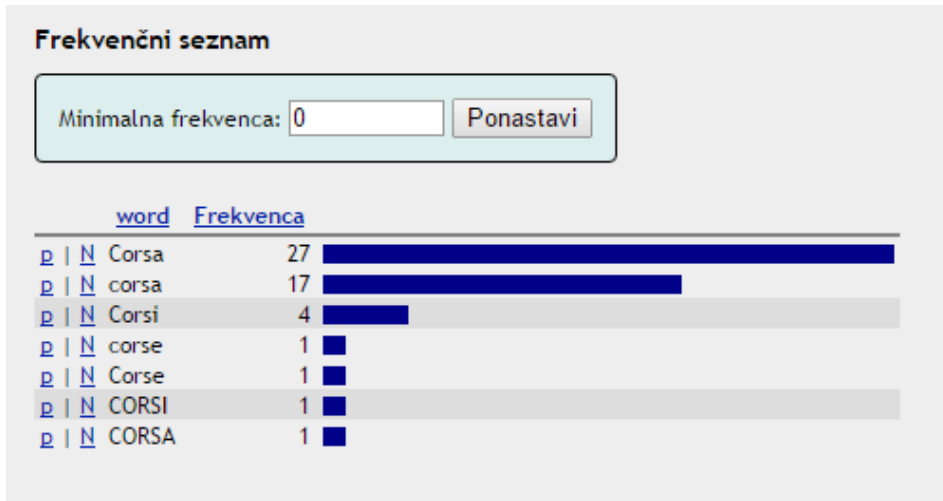
40,61 %

AUDI

0,50 %

2,20 %

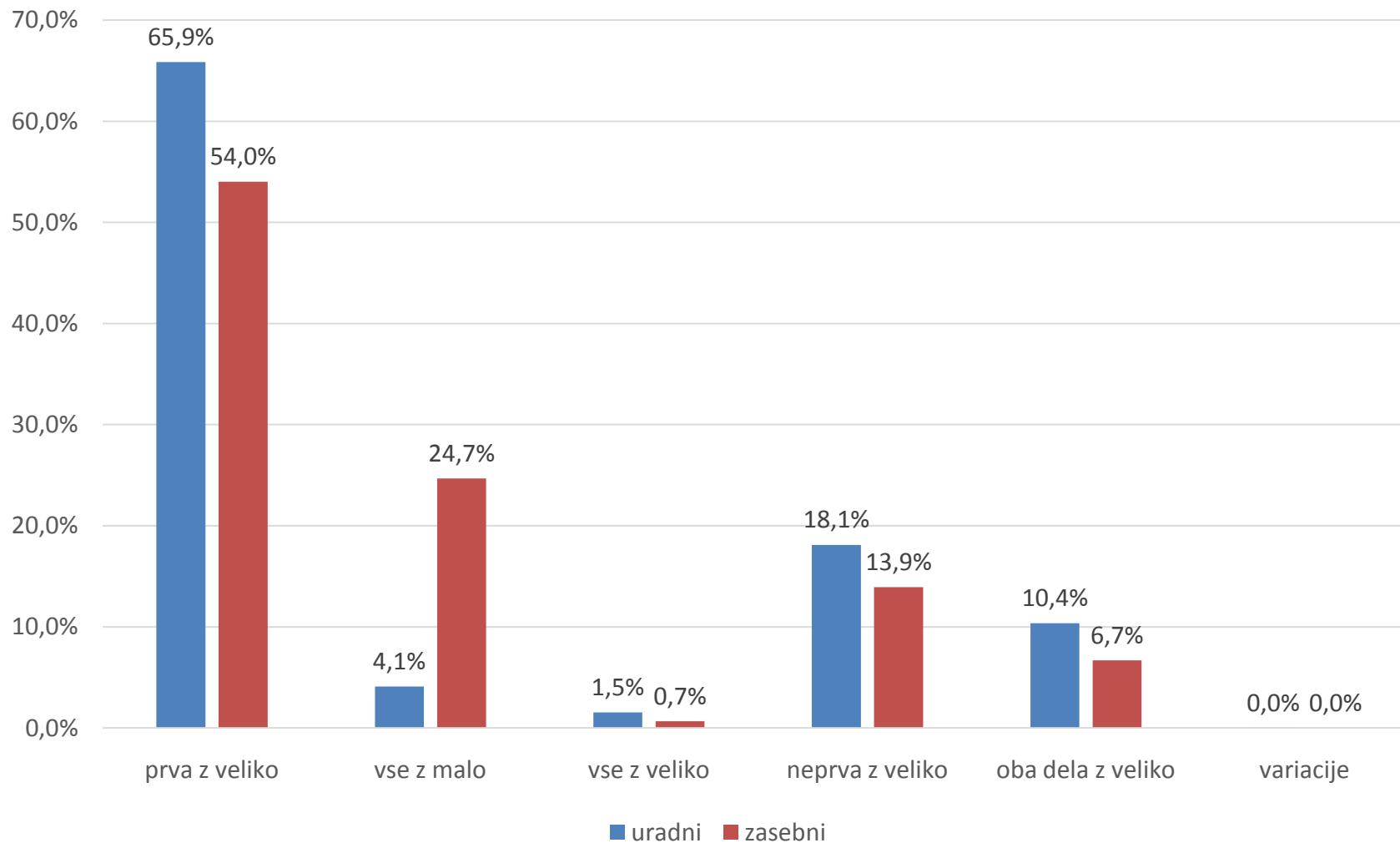
- uradni računi vs. zasebni računi

- Nizko število pojavnic → dokaj visok delež uporabe male začetnice pri uradnih računih

	uradni	zasebni
Corsa	62,75 %	76,47 %
corsa	35,29 %	21,57 %
CORSA	3,92 %	1,96 %

Mobilna telefonija

uradni računi

vs.

zasebni računi

Frekvenčni seznam

Minimalna frekvenca:

[Ponastavi](#)

word	Frekvenca
p N iPhone	965
p N iphone	51
p N Iphone	39
p N IPHONE	9
p N iPhonea	3
p N iPhoneom	2
p N iPhoneu	1
p N iPhoneov	1
p N iPhoneih	1
p N iPhOnE	1
p N IPHONE	1
p N IPhone	1

Frekvenčni seznam

Minimalna frekvenca:

[Ponastavi](#)

word	Frekvenca
p N iPhone	1,597
p N iphone	512
p N Iphone	147
p N IPhone	20
p N iPhoneu	12
p N IPHONE	12
p N iPhonea	11
p N iphonea	8
p N iphoneu	6
p N iPhoneom	6
p N iphoneom	5
p N iphoneta	3
p N iPhoneta	3
p N iPhoneov	3
p N iphoneov	2
p N iPhonetu	2
p N IPHONE	2
p N iphonetom	1
p N iPhonetom	1
p N iPhoneju	1
p N iPhonei	1
p N Iphonea	1

beseda	uradni	zasebni
iPhone	90,52 %	69,58 %
iphone	4,74 %	22,70 %
Iphone	3,62 %	6,28 %
IPHONE	0,84 %	0,51 %
IPhone	0,09 %	0,85 %
iPHONE	0,09 %	0,08 %
iPhOnE	0,09 %	0,00 %

- Primeri iz korpusa:

Uradni računi (965 pojavitev za besedno obliko iPhone):

Twelve South, je po popularni paleti starinskih ovitkov za **iPhone** in iPad predstavil še BookBook ovitek za iMac. /.../

Zasebni računi (1810 pojavitev za besedno obliko iPhone):

Ko se glih odlocam o tem ali prodat **iPhone** in it nazaj na BlackBerry, Apple objavi update.. in iOS ima zopet star sijaj! #nebomprodal

Uradni računi (51 pojavitev za besedno obliko iphone):

super bi bilo ce bi vam uspelo dol dati baterijo, ker je **iphone** se zmeraj pod napetostjo.

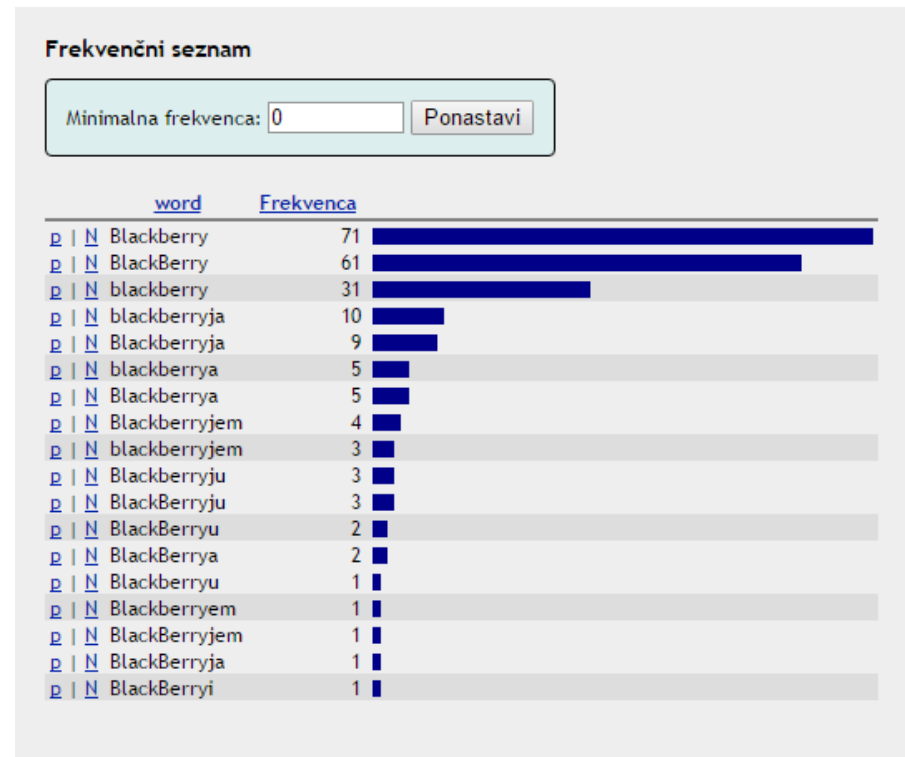
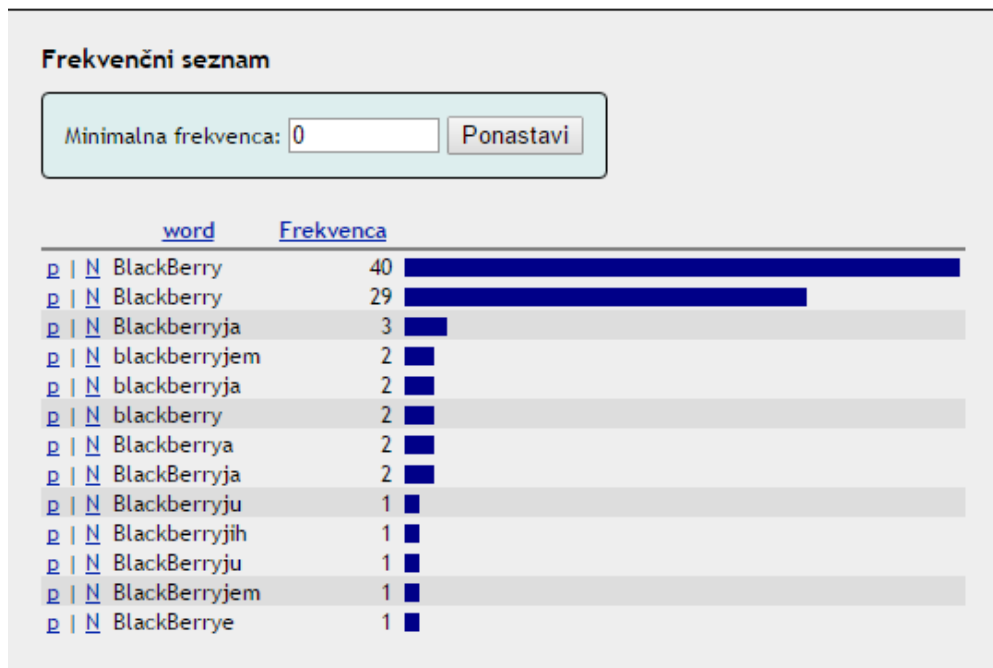
Zasebni računi (620 pojavitev za besedno obliko iphone):

Prodam **iphone** 4s črne barve, več info zs;)

uradni računi

vs.

zasebni računi

Nižje število pojavnic → manj izrazite razlike

	uradni	zasebni
BlackBerry	51,72 %	32,55 %
Blackberry	41,38 %	44,34 %
blackberry	6,90 %	23,11 %

uradni računi

vs.

zasebni računi

Frekvenčni seznam

Minimalna frekvenca:

word	Frekvenca
p N Samsung	731
p N SAMSUNG	27
p N Samsunga	26
p N Samsungu	15
p N samsung	6
p N Samsungom	5
p N Samsungi	5
p N samsunge	1
p N Samsungih	1

Frekvenčni seznam

Minimalna frekvenca:

word	Frekvenca
p N Samsung	708
p N samsung	125
p N Samsunga	84
p N Samsungu	50
p N samsunga	34
p N samsungu	18
p N Samsungom	15
p N SAMSUNG	12
p N Samsungi	10
p N samsungi	8
p N samsungom	4
p N samsunge	4
p N samsungih	2
p N Samsungih	2
p N Samsunge	2
p N SAMSUNGA	2
p N Smsung	1
p N SamSunga	1

	uradni	zasebni
Samsung	95,72 %	80,56 %
samsung	0,98 %	18,06 %
SAMSUNG	3,30 %	1,30 %
SamSung	0,00 %	0,09 %

uradni računi

vs.

zasebni računi

Frekvenčni seznam

Minimalna frekvenca:

word	Frekvenca
Xperia	183
xperia	6
Xperio	3
XPERIA	2
Xperii	1
Xperie	1

Frekvenčni seznam

Minimalna frekvenca:

word	Frekvenca
Xperia	108
xperia	56
Xperio	19
xperio	15
Xperie	6
xperie	4
Xperii	4
xperiami	3
xperii	2
xperiah	2

beseda	uradni	zasebni
Xperia	95,92 %	62,56 %
xperia	3,06 %	37,44 %
XPERIA	1,02 %	0,00 %

- Primeri iz korpusa:

Uradni računi (183 pojavitev za besedno obliko Xperia):

/.../ preverjamo ali je Xperia uporabna za objavo fotk v reviji. Bo potrebno iskat dalje...

Zasebni računi (174 pojavitev za besedno obliko Xperia):

/.../ sicer sam 4mega piksli... Ampak dela bolj kot moja trenutna Xperia z s 16 megapiksli... It's magic i guess...

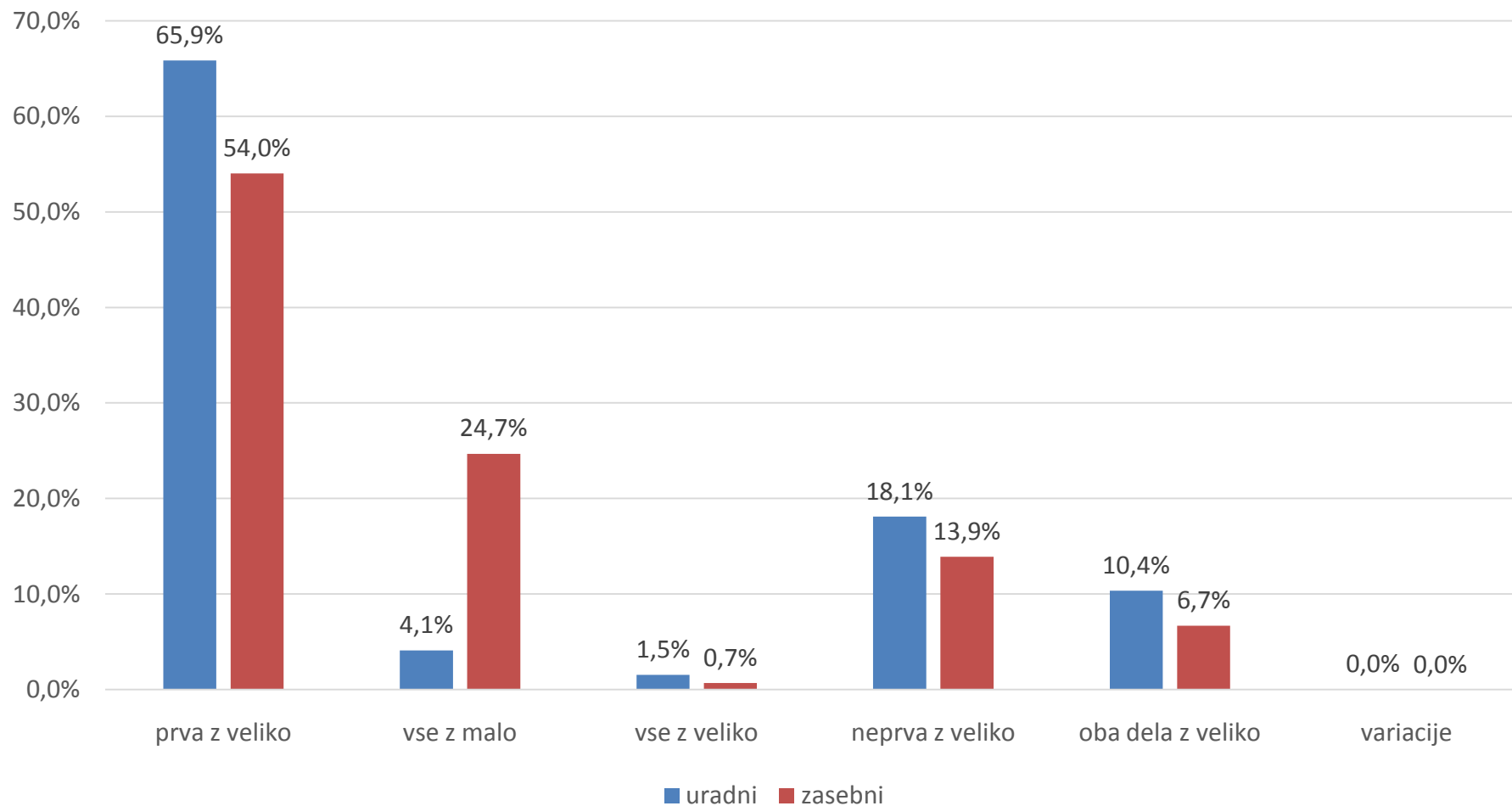
Uradni računi (6 pojavitev za besedno obliko xperia):

Sonyjeva xperia z je v našem uredništvu, prvi telefon z zaslonom full hd. Jutri jo v Londonu soočimo z novim HTCjem. /.../

Zasebni računi (56 pojavitev za besedno obliko xperia):

/.../ Js mam android 4.0, ce to misls.. Sicer je pa tole moja prva xperia pa se ne spoznam se lih kej

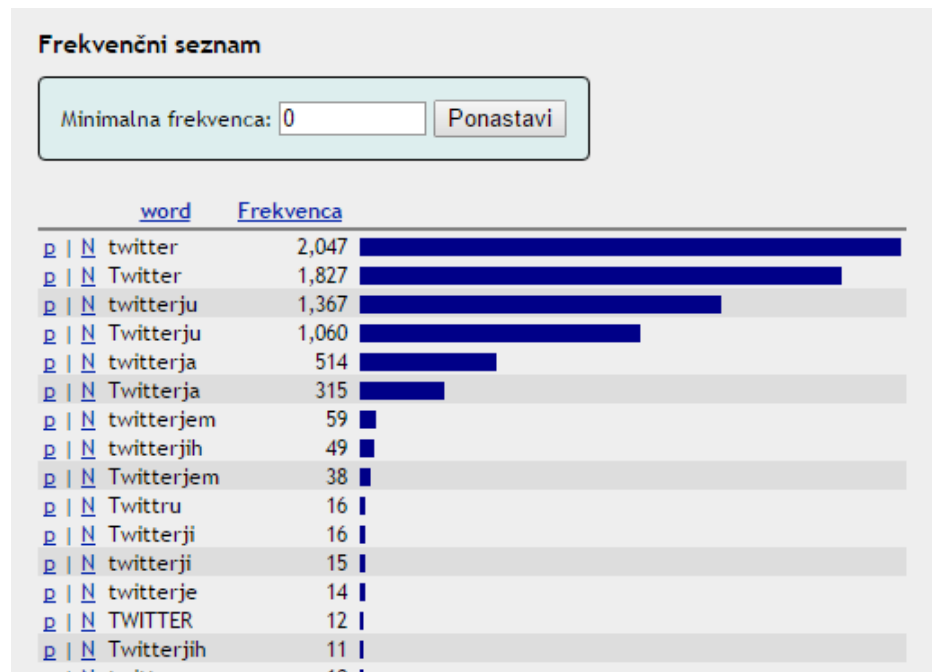
Računalništvo

uradni računi

vs.

zasebni računi

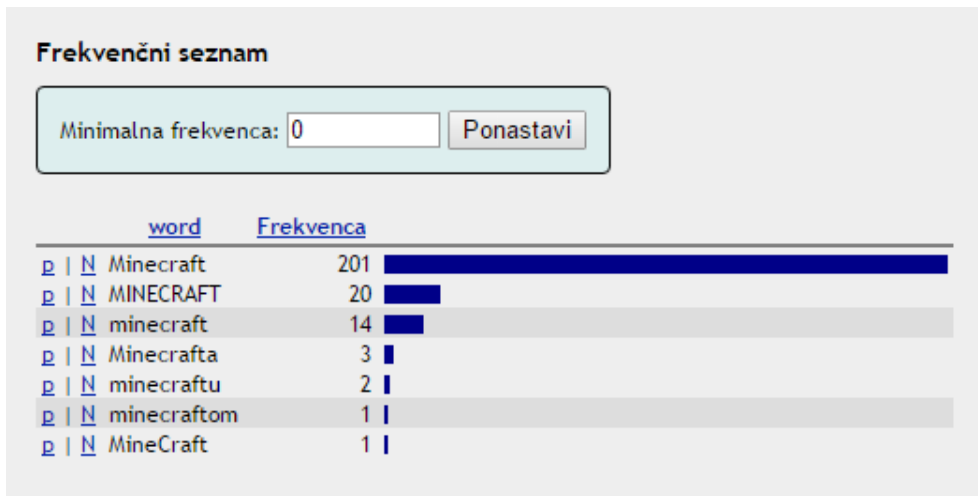
	uradni	zasebni
Twitter	76,01 %	44,82 %
twitter	21,34 %	54,93 %
TWITTER	2,58 %	0,24 %
tWlitter	0,06 %	0,00 %

- Zanimiva izjema

uradni računi

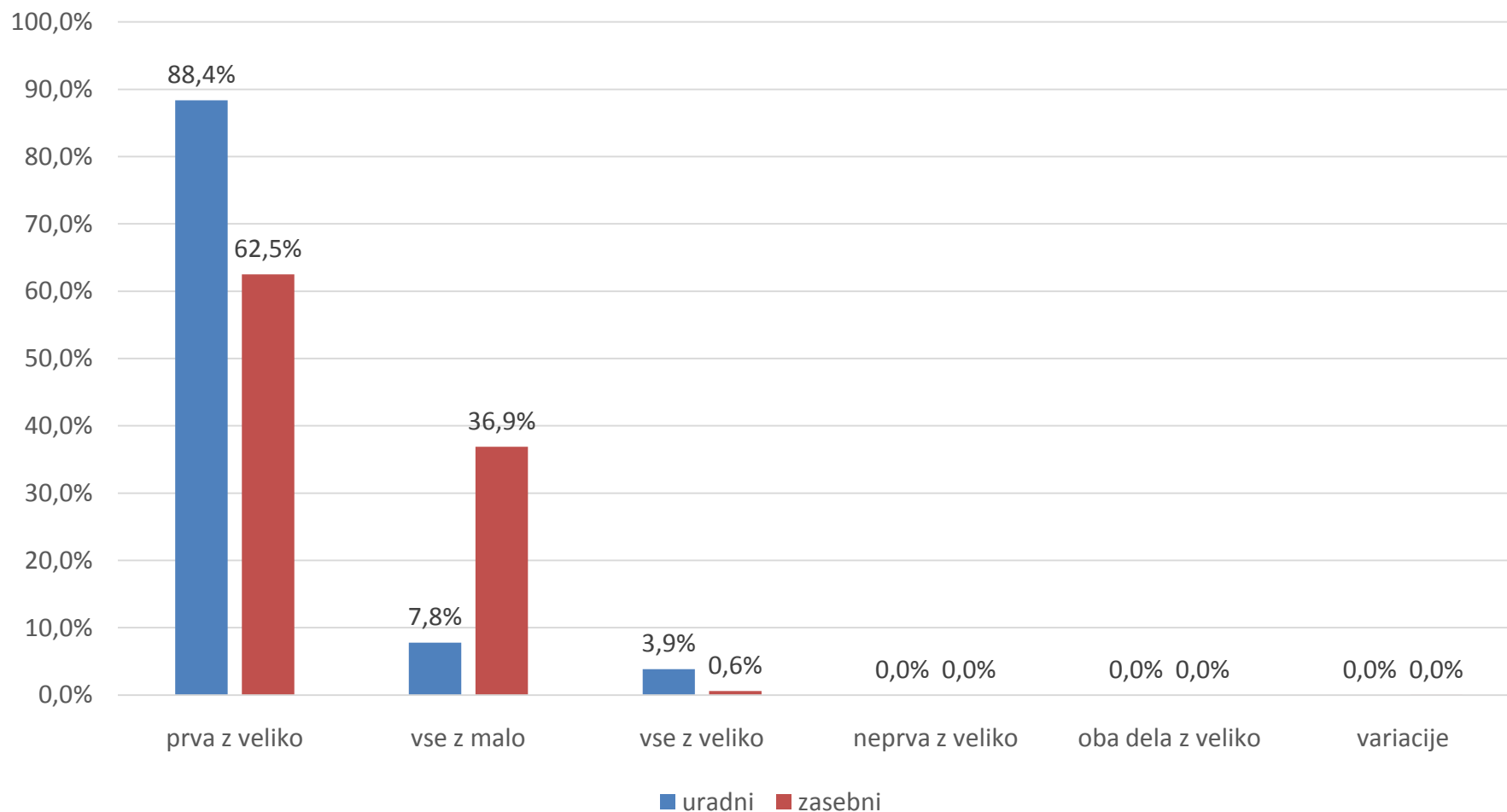
vs.

zasebni računi

	uradni	zasebni
Minecraft	84,30 %	92,04 %
minecraft	7,02 %	2,45 %
MINECRAFT	8,26 %	5,21 %
MineCraft	0,41 %	0,30 %

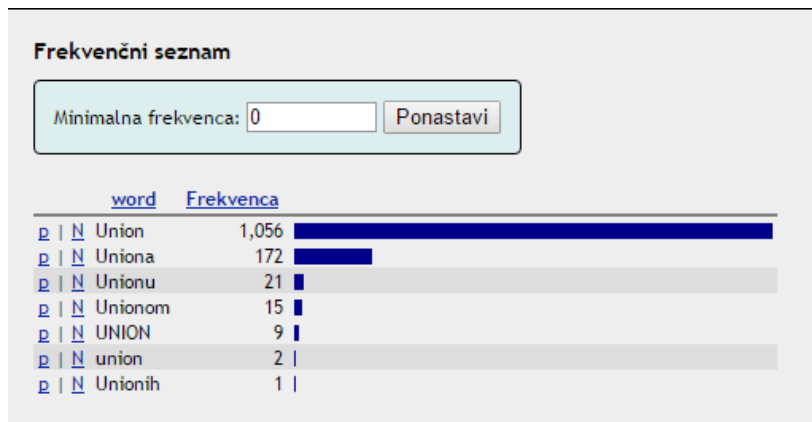
Hrana in pijača

uradni računi

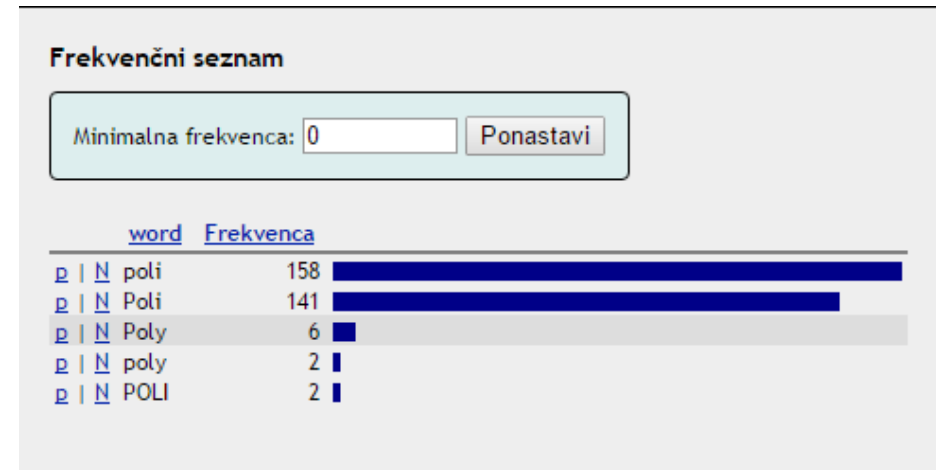
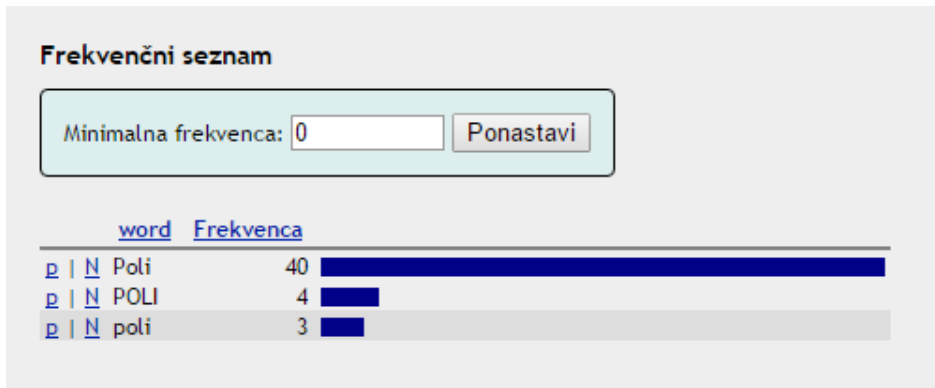
vs.

zasebni računi

	uradni	zasebni
Union	99,00 %	85,69 %
union	0,18 %	12,85 %
UNION	0,82 %	1,46 %

- Opazimo zelo zanimiv trend pri zasebnih uporabnikih (uradnih je zelo malo!)
- uradni računi vs. zasebni računi

	uradni	zasebni
Poli	85,11 %	46,84 %
poli	6,38 %	52,49 %
POLI	8,51 %	0,66 %

	avtomobilizem		mobilna telefonija		računalništvo		hrana, pijača	
	uradni	zasebni	uradni	zasebni	uradni	zasebni	uradni	zasebni
prva z veliko	80,7 %	70,6 %	65,9 %	54,0 %	70,2 %	54,6 %	88,4 %	62,5 %
vse z malo	18,0 %	27,7 %	4,1 %	24,7 %	7,9 %	27,7 %	7,8 %	36,9 %
vse z veliko	1,3 %	1,7 %	1,5 %	0,7 %	2,3 %	1,3 %	3,9 %	0,6 %
neprva z veliko	0,0 %	0,0 %	18,1 %	13,9 %	19,3 %	16,1 %	0,0 %	0,0 %
oba dela z veliko	0,0 %	0,0 %	10,4 %	6,7 %	0,3 %	0,3 %	0,0 %	0,0 %
variacije	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %	0,0 %	0,0 %

- Močan trend zapisovanja imen industrijskih izdelkov in znamk z veliko začetnico pri obeh vrstah računov
- Uradni: 2 kategoriji > 80 %, mobi. = 65,9 %, rač. = 70 %
- Zasebni: avto. > 70 %, hrana > 62 %, 2 kategoriji > 54 %
- Mobilna tehn. in računalništvo: „inovativni“ zapis iTunes, iPhone nižja odstotek pri obeh tipih računov → oba se ravnata po zapisu proizvajalca izdelkov
- Nadaljnje raziskave:
 - Primerjava s trendi v referenčnih korpusih (problem uradni vs. zasebni)
 - Vpliv logotipov in marketinga na zapis?

- Jezikovni standard ne predvideva vseh okoliščin, v katerih se imena industrijskih izdelkov in znamk pojavljajo.
- Da raba ni v skladu s kodifikacijo je še posebej razvidno iz trenda zapisa izvirnih imen.
- Potrebna je prevetritev standarda tudi na tem področju.

- Helena Dobrovoljc. 2009. Pravopisna obravnava imen znamk in industrijskih izdelkov ter posledice spreminjanja njihovih lastnoimenskih funkcij. *Jezik in slovstvo*, 54(6): 3–19.
- Helena Dobrovoljc. 2012. Pisanje imen izdelkov in znamk. V: Nataša Jakop, Helena Dobrovoljc, ur., *Pravopisna stikanja: razprave o pravopisnih vprašanjih*. Založba ZRC, Ljubljana. 27–39.
- Darja Fišer, Tomaž Erjavec, Ana Zwitter Vitez, Nikola Ljubešič. 2014. JANES se predstavi: metode, orodja in viri za nestandardno pisno spletno slovenščino. V: *Jezikovne tehnologije: zbornik 17. mednarodne multikonference Informacijska družba – IS 2014*. 56–61. Institut "Jožef Stefan", Ljubljana
- Darja Fišer, Tomaž Erjavec, Jaka Čibej in Nikola Ljubešič. 2015. Gradnja in analiza korpusa spletne slovenščine JANES. V: *Slovnica in slovar – aktualni jezikovni opis*. Obdobja 34. Znanstvena založba Filozofske fakultete, Ljubljana. (v tisku)
- Breda Pogorelec. 1975. Kako je z veliko in malo začetnico pri stvarnih lastnih imenih? *Jezik in slovstvo* 21(1). 30–31.
- SP 2001 = Slovenski pravopis. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni center SAZU, Založba ZRC.